

Akademický bulletin

AV ČR

9/1996

Z AKADEMICKÉ RADY

Z 55. zasedání Akademické rady

Zasedání Akademické rady se konalo 23. července 1996 a řídil je místopředseda Akademie věd ČR V. Pačes.

Zprávu o výsledcích nezávislého hodnocení vědeckých pracovišť AV ČR, uskutečněného ve II. pololetí 1994 a v roce 1995 (bod III) uvedli K. Jungwirth, H. Illnerová, V. Herold a B. Velický. Předmětem rozpravy byly zejména otázky dalšího využívání výsledků hodnocení, především těch, které nejsou v přímé kompetenci ředitelů hodnocených pracovišť, a dále příprava závěrečné zprávy o hodnocení pro Akademický sněm. Pro práce na závěrečné zprávě bylo doporučeno požádat sekretariát AHG o zpracování spolehlivých statistických údajů o celém cyklu hodnocení, včetně složení a struktury oborových grémia. Do budoucna je třeba věnovat pozornost i počtům členů oborových grémia se zřetelem na velikost hodnocených ústavů.

AR vzala na vědomí předloženou dílčí zprávu o výsledcích nezávislého hodnocení a o přijatých opatřeních u těchto vědeckých pracovišť AV ČR:

1. sekce matematiky, fyziky a informatiky

Astronomický ústav

Fyzikální ústav

Matematický ústav

Ústav jaderné fyziky

2. sekce aplikované fyziky

Ústav fyziky plazmatu

Ústav pro elektrotechniku

Ústav přístrojové techniky

Ústav radiotechniky a elektroniky

3. sekce věd o Zemi

Geofyzikální ústav

Geologický ústav

Ústav fyziky atmosféry

Ústav geoniky

4. sekce chemických věd

Ústav analytické chemie

Ústav fyzikální chemie Jaroslava Heyrovského

Ústav chemických procesů

Ústav makromolekulární chemie

Ústav organické chemie a biochemie

5. sekce biologických a lékařských věd

Farmakologický ústav

Fyziologický ústav

Mikrobiologický ústav

Ústav experimentální botaniky

Ústav experimentální medicíny

Ústav molekulární biologie rostlin

Ústav molekulární genetiky

6. sekce biologicko-ekologických věd

Botanický ústav

Hydrobiologický ústav

Ústav půdní biologie

7. sekce sociálně-ekonomických věd

Knihovna

Národní hospodářský ústav

Psychologický ústav

Sociologický ústav

8. sekce historických věd

Archeologický ústav, Brno

Archeologický ústav, Praha

Archiv

Ústav dějin umění

Ústav pro soudobé dějiny

9. sekce humanitních a filologických věd

Filozofický ústav

Orientální ústav

Ústav pro etnografii a folkloristiku

Ústav pro jazyk český

Slovanský ústav

Dne 22. 6. 1996 se v Praze uskutečnilo jednání zástupců AV ČR s delegací JNICT Portugalsko vedenou prezidentem této instituce prof. F. Ramao Ribeiro. Výsledkem jednání je nová dohoda o spolupráci na léta 1996 - 2000, podepsaná dne 24. června 1996. Měla by být spolehlivějším základem pro rozvoj vzájemných vědeckých styků a výměn vědeckých pracovníků, které se do konce roku 1995 realizovaly pouze na základě Prováděcího programu k mezivládní kulturní dohodě s Portugalskem. Jde o první dohodu AV ČR s Portugalskem umožňující výměny vědeckých pracovníků na základě vybraných projektů spolupráce, na nichž jsou zainteresovány obě smluvní strany. Stanovená roční kvota výměn je 15 týdnů - jejich finanční podmínky jsou uvedeny v přiloze dohody. Dohodu podepsal za AV ČR její předseda prof. R. Zahradník, přílohu k dohodě předseda RZS prof. J. Niederle.

Foto Jiří Plechatý

AR dále vyslovila souhlas se stanoviskem Vědecké rady AV ČR k dosavadním výsledkům hodnocení pracovišť, v němž se doporučuje podrobně se zabývat výsledky hodnocení Geologického ústavu a Slovenského ústavu, poskytnout všem dosud hodnoceným ústavům i v příštích letech nutné institucionální prostředky, přihlédnout při ročních úpravách rozdělování finančních prostředků na Program rozvoje bádalského výzkumu v klíčových oblastech vědy pěstovaných v AV ČR k výsledkům hodnocení a věnovat zvýšenou pozornost generálnímu problému a zlepšení mzdových podmínek vědeckých pracovníků AV ČR.

AR uložila V. Petrusovi, K. Jungwirthovi, H. Illnerové a V. Heroldovi, aby promítli výsledky hodnocení do návrhů rozpočtu jednotlivých pracovišť AV ČR na r. 1997 a další léta ve smyslu přijatých zásad vnitřní finanční politiky AV ČR. J. Niederlovi uložila, aby ve spolupráci s vedoucími vědních oblastí a dalšími členy AR a s přihlédnutím k výsledkům hodnocení vědeckých pracovišť AV ČR připravil interní materiál o potřebné účasti pracovišť AV ČR v mezinárodních vládních i nevládních organizacích a předložil jej do konce roku 1996. K. Jungwirthovi uložila, aby spolu s vedením a vědeckou radou Geologického ústavu pokračoval v úsilí o zlepšení celkové situace v GLÚ a průběžně informoval AR o dalších přijatých opatřeních. V. Heroldovi uložila, aby ve věci organizačního postavení Slovenského ústavu pokračoval v jednání s vedením a vědeckou radou tohoto ústavu, s představiteli Vědecké rady AV ČR, s vedením Národní knihovny a ministerstva kultury a předložil AR k samostatnému posouzení definitivní návrh řešení v listopadu 1996. B. Velickému uložila, aby zajistil ve Vědecké radě AV ČR do konce roku 1996 zpracování podnětů a doporučení z hodnocení vědeckých pracovišť AV ČR pro závěrečnou zprávu o hodnocení.

Informaci o výsledcích doplňovacích voleb do oborových rad Grantové agentury AV ČR v roce 1996 (bod IV) podal E. Paleček. Informoval, že v souladu se Stanovami GA AV ČR se uskutečnily v květnu t.r. doplňovací volby, při kterých byla obměněna 1/3 členů oborových rad. Změna oproti dřívějšímu stavu je zejména v lepším zajištění potřebného specializovaného složení oborových rad. AR ulo-

žila E. Palečkovi zajistit zveřejnění nového složení oborových rad GA AV ČR v Akademickém bulletinu a v počítačové síti Internet.

Návrh na doplnění člena Ekonomické rady (bod VI/3) předložený biologickými pracovišti AV ČR v Českých Budějovicích uvedl V. Petrus.

AR jmenovala dalším členem Ekonomické rady AV ČR RNDr. Vítu Našince, CSc. (ÚMBR a STHSBP).

V informaci o výsledcích kontroly hospodaření Akademie věd ČR Ministerstvem financí ČR (bod VI/4) seznámil V. Petrus přitomné s obsahem protokolu o výsledku kontroly hospodaření AV ČR, provedené v Kanceláři AV ČR a na vybraných pracovištích AV ČR. Zjištěné nedostatky se týkaly zejména vykazování čerpání prostředků na granty, provozování hospodářské činnosti a poskytování dotací občanským sdružením. K odstranění těchto nedostatků budou přijata účinná opatření, včetně potřebné prevence, ve smyslu zápisu o závěrečném projednání výsledků kontroly hospodaření AV ČR konaném dne 12. července 1996.

AR uložila R. Zahradníkovi, aby ve spolupráci s V. Petusem a J. Škodou zajistil přijetí účinných opatření k odstranění zjištěných nedostatků.

Návrh smlouvy o zřízení a provozování Společného pracoviště růstových regulátorů, uzavírané mezi Ústavem experimentální botaniky AV ČR a Přírodovědeckou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci (bod VII) uvedla H. Illnerová. V diskusi bylo doporučeno doplnit smlouvu o ustanovení, týkající se využití a prezentace výsledků dosažených na společném pracovišti.

AR vyslovila souhlas se smlouvou o zřízení a provozování tohoto společného pracoviště v Olomouci podle předloženého návrhu s úpravou dle připomínky a pověřila H. Illnerovou, aby smlouvu po jejím podepsání smluvními stranami jménem AR potvrdila. Současně uložila V. Pačesovi, aby ve spolupráci s členy AR odpovědnými za vědní oblasti zpracoval souborný materiál o současném stavu a problémech společných vědeckých a vědeckopedagogických pracovišť AV ČR a vysokých škol. ►

Čestná oborová medaile

K. Engliše

Medaile byla zřízena Akademickou radou Akademie věd České republiky dne 14. února 1995 k oceňování vynikajících domácích i zahraničních vědců v oboru sociálních a ekonomických věd.

Karel Engliš (1880 – 1961), JUDr., Dr.h.c., byl profesorem Masarykovy univerzity v Brně a Univerzity Karlovy v Praze, členem České akademie věd a umění, vědní obor národní hospodářství.

Po studiu práv a krátké praxi přednášel K. Engliš od roku 1910 na vysokých školách. V Brně se stal v roce 1919 prvním rektorem nově založené Masarykovy univerzity, v Praze pak byl v letech 1947–1948 posledním svobodně voleným rektorem Univerzity Karlovy. Po únoru 1948 musel univerzitu opustit, byl perzekvován a v roce 1952 vypovězen z Prahy. Poslední léta života prožil ve svém rodišti v Hrabyni na Opavsku.

K. Engliš působil v době mezi dvěma světovými válkami i v oblasti praktické politiky jako poslanec Národního shromáždění, především však po řadu let jako ministr financí. Byl též guvernérem Národní banky.

Pro vědeckou práci K. Engliše byla charakteristická snaha o teoretické zvládnutí celé ekonomické vědy v širokém logicko-noetickém kontextu. Proti kauzálnímu výkladu hospodářských souvislostí (Vídeňská národochospodář-

ská škola), do té doby u nás převládajícímu, vypracoval teologickou teorii. Ekonomii chápal jako vědu "o pořádku, ve kterém jednotlivci a národnové pečují o udržení a zlepšení života". Tento pořádek považoval za účelový, vycházející z účelového myšlení. Z tohoto hlediska definoval pak základní ekonomické kategorie jako hodnotu, kapitál, ceny a peníze. Je ho úvahy měly přínos i pro sociologii, filozofii a logiku.

Englišova vědecká činnost je shrnuta v knihách: "Základy hospodářského myšlení" (1922), "Národní hospodářství" (1924), "Teorie státního hospodářství" (1932), "Teologie jako forma vědeckého poznání" (1930), "Fi-

nanční věda" (1929) a "Soustava národního hospodářství" (1938), "Velká logika" (2 svazky). Většina jeho spisů vyšla v řadě světových jazyků a měla široký mezinárodní ohlas (mj. von Mises, Böhm-Bawerk, Schumpeter, von Hayek, Amonn). V říjnu 1991 byl Karlu Englišovi propůjčen in memoriam "Řád T. G. Masaryka za vynikající zásluhy o demokracii a lidská práva".

Autorem výtvarného návrhu medaile je akademický sochař **Jaroslav Veselák** (nar. 1940), žák profesorů J. Kavana a J. Malejovského. Tím, že do předávané medaile je vyryto jméno jejího nositele, stává se individuálním uměleckým předmětem. □

Návrh na složení komise pro výběr ředitele Geologického ústavu AV ČR (bod VIII) uvedl K. Jungwirth.

AR jmenovala komisi pro výběr ředitele Geologického ústavu AV ČR ve složení: Ing. K. Jungwirth, DrSc. (AR) - předseda, RNDr. V. Čermák, DrSc. (GFÚ), doc. Ing. P. Konečný, CSc. (ÚGN, Ostrava), RNDr. V. Cílek, CSc. (GLÚ), doc. RNDr. Z. Kukal, DrSc. (ČGÚ), prof. Ing. K. Müller, DrSc. (VŠB, Ostrava), prof. RNDr. Z. Pouba, CSc. (PřF UK), RNDr. V. Rudajev, DrSc. (ÚSMH), RNDr. D. Řezáčová, CSc. (ÚFA), doc. RNDr. J. Ulrych, CSc. (GLÚ), RNDr. J. Zoubek, DrSc. (ČGÚ) a zmocnila předsednictvo AR k případnému dalšímu doplnění jejího složení.

Informaci o podpisu dohody o vědecké spolupráci mezi AV ČR a Státním výborem pro vědecký a technický rozvoj Portugalska (JNICT) (bod X/1) uvedl M. Mareš.

AR vyslovila souhlas se zmíněnou dohodou na léta 1996-2000, podepsanou dne 24. června 1996. □

ještě ve větší míře, platí o zájmu absolventů vysokých škol o postgraduální studium.

Na pracovištích se setkáváme i s "gerontokracií", kdy místa vedoucích pracovníků útvarů a další významné "posty" jsou obsazovány staršími pracovníky. Naštěstí - v souladu s transformací Akademie věd i s výsledky hodnocení pracovišť - je tento jev spíše ojedinělý.

Pro zajímavost uvádíme i věkovou strukturu pracovníků ve výzkumu a vývoji z analýzy, kterou provedla pracovní skupina Rady vlády pro výzkum a vývoj společně s MŠMT (obr. 1).

Podle tohoto materiálu je věková struktura ve všech pracovištích výzkumu a vývoje podobná. Z dostupných údajů vyplývá, že se tato struktura v posledních třech letech nezměnila a že průměrný věk vysokoškoláků ve výzkumu a vývoji je 46 let. Ze srovnání s vyspělymi zahraničními pracovišti výzkumu a vývoje plynou dva důležité závěry:

- v ČR je zejména u kategorie do 30 let relativně vysoká fluktuace pracovníků,
- celkový průměrný věk vědců je v ČR příliš vysoký.

Ústavy budou muset věnovat mimořádnou péči získávání vědeckého dorostu. Účinné by mělo být působení na vysokých školách, kde lze

ZE ŽIVOTA ÚSTAVU

K problematice stárnutí ústavů

Zájem zejména mladých lidí o vědeckou kariéru – a též možnosti jejich uplatnění ve vědeckém výzkumu – v posledních letech poklesly. To se projevuje jednak odchodem mladých odborníků z vědy obecně, tedy nejen z ústavů Akademie, ale též malým zájmem nových absolventů vysokoškolského studia o kariéru ve vědě.

Na základě údajů z konce minulého roku jsme provedli předběžnou analýzu věkové struktury pracovníků našich ústavů. V následujícím přehledu je uvedeno procento pracovníků ve vědě do 40 let věku (včetně všech aspirantů a stipendistů) na jednotlivých ústavech.

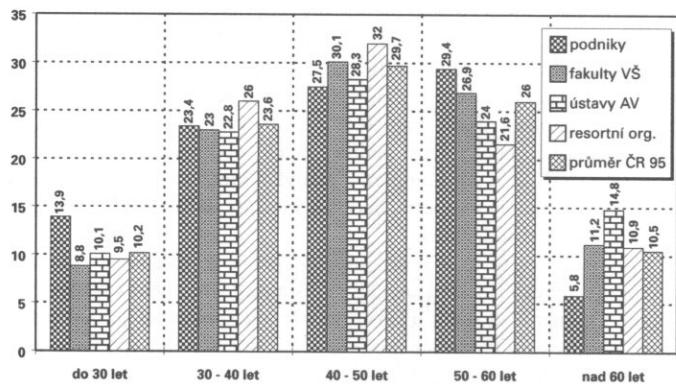
Tab. I.: Procento pracovníků ve vědě do 40 let věku na ústavech AV ČR

15 - 25 %	OÚ, ÚKS, GLÚ, ÚRE, KNAP, ÚFP, ÚDU, ÚH, FKÚ, ÚMCH
26 - 35 %	A+SLU, NHÚ, ÚJČ, FZÚ, ÚACH, ÚSD, ÚTAM, ARÚB, ÚSP, ÚT, MÚ, ÚE, HÚ, FLÚ, ÚEF, GFÚ
36 - 40 %	ÚČL, ÚSMH, ÚJF, ÚFM, ÚCHP, SOÚ, MSÚ, ÚFA, ÚIACH, BÚ
41 - 50 %	ASÚ, ÚEB, ÚGN, FGÚ, ENTÚ, ARÚ, ÚPT, ÚOCHB, ÚMG, ÚTIA, ÚEK, PSÚ, ÚHV, ÚEM
51 - 73 %	ÚIVT, ÚZFG, PAÚ, HBÚ, MBÚ, ÚFCH J. H., BFÚ, ÚMBR, ÚPB

Z analýzy jsou patrné výrazné rozdíly mezi jednotlivými pracovišti. Vyšší procento mladých pracovníků mají obecně mimopražské ústavy (České Budějovice, Třeboň, Brno, Ostrava). Tento "geografický vliv" je zřejmě způsoben konkurenčním prostředím: v Praze jsou patrně větší možnosti pro uplatnění mladých v mimovědeckých aktivitách.

Zdá se, že věkovou strukturu ovlivňuje něco, co bychom snad mohli nazvat "perspektivností" či "přitažlivosti" oboru. Význam a pokroky v biologických disciplínách by například mohly vysvětlit to, že jsou to právě ústavy s biologickým zaměřením, jež mají nejmenší problémy se získáváním mladých pracovníků. Na druhé straně však lze vysvětlit nepříznivé věkové složení některých ústavů perspektivních oborů konkurenční soukromého sektoru (ekonomie, chemie).

Další příčinou je i nerovnoměrný zájem mladých lidí o studium na různých vysokých školách. V některých případech pak počet absolventů škol v dané specializaci (viz např. některé technické obory, chemie apod.) ani nepokrývá potřeby vědeckého rozvoje těchto oborů. Totéž,

Obr. 1.: Věková struktura výzkumu a vývoje ČR (% zastoupení jednotlivých věkových kategorií vysokoškolsky vzdělaných pracovníků v r. 1995)

nejspíše mladé získávat pro obor a i pro působení v konkrétním ústavu. Je těž třeba se cílevědomě věnovat popularizaci oboru jako celku a výsledků každého jednotlivého ústavu.

Vedení ústavů by měla vytvářet příznivé podmínky pro návrat mladých pracovníků po dlouhodobém působení v zahraničí. Ukazuje se, že ne všichni chtějí zůstat na zahraničních pracovištích natrvalo, mnozí vidí, že získat tam trvalou nezávislou pozici je obtížné. Měli bychom vytvořit prostor pro jejich návrat do české vědy.

Až bude koncem roku 1996 Kancelář AV žádat ústavy o podklady pro výroční zprávu a o další údaje, jež je ze zákona třeba vykazovat vládním orgánům, pokusíme se získat úplnější obraz o věkové struktuře a v budoucnu pak zejména o vývoji této struktury na jednotlivých ústavech a v různých vědních oborech.

Věková struktura je důležitým ukazatelem vývoje oboru a úrovně řízení pracovišť a vývoj této struktury bude Akademickou radou zohledňován při sestavování návrhu rozpočtu.

Tento článek by měl být nejen podnětem k zamyšlení o "stárnutí české vědy" obecně, ale i prvým příspěvkem k diskusi na toto téma.

P.S. Po přečtení článku vás jistě napadlo, že nízká úroveň hrubých výdělků, zejména mladých pracovníků, je opravdu (ale opravdu!) hlavním důvodem jejich odchodu z vědy. Naše snahy o řešení nebyly zatím úspěšné.

Představujeme ústavy Akademie věd ČR

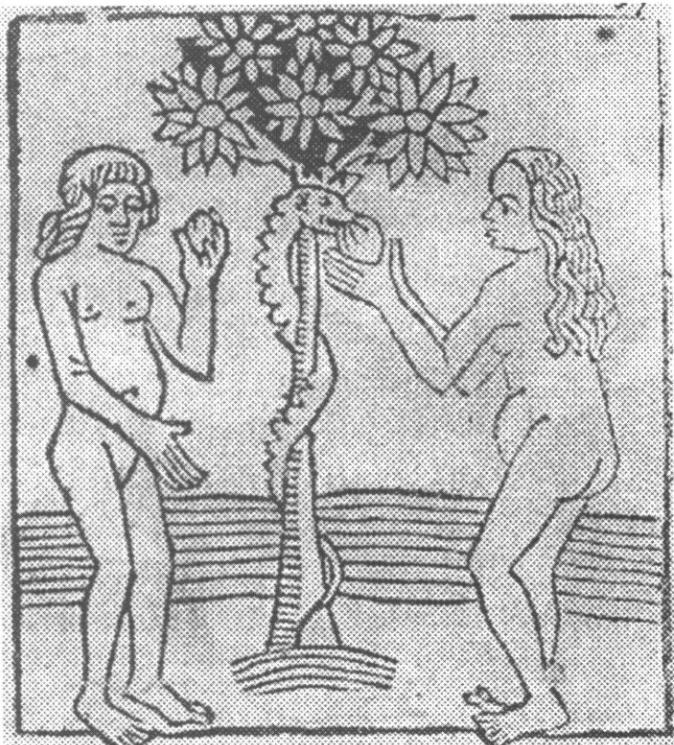
Ústav pro klasická studia AV ČR

Ústav pro klasická studia (ÚKS) Akademie věd České republiky se věnuje studiu evropského kulturního dědictví. Vědecká činnost ÚKS vychází ze systematického průzkumu pramenů, především středolatinšského a novolatinského písemnictví, při jejichž interpretaci je důsledně používána kombinovaná filologická, historická a sémiotická metoda. K dosažení vytčeného cíle ÚKS využívá v co nejširší míře nejnovějších metod počítacového zpracování dat a spolupracuje s širokým okruhem domácích a zahraničních institucí - s univerzitami, knihovnami, muzei, galeriemi a církevními řády. Nedílnou součástí profilu ÚKS je postgraduální vědecká výchova, při níž spolupracuje s českými a moravskými univerzitami, na nichž rovněž působí řada jeho pracovníků.

ÚKS se konstituoval v roce 1990 z Kabinetu pro studia řecká, římská a latinská, založeného 1. ledna 1953. Kabinet se zabýval širokým spektrem specializovaných disciplín klasické filologie, latinskou lexiografií a soupisovými projekty latinských památek bohemického původu, které pro dlouhodobý charakter a časovou náročnost nemohly být zařazeny do programu univerzitních kateder. Na počátku devadesátých let byl počet kmenových vědeckých pracovníků ÚKS z vlastní iniciativy snížen na polovinu a jeho badatelský program se soustředil zejména na tisíciletí mezi léty 800 - 1800. ÚKS tímto zaměřením oživil a zdůraznil pramenná studia Kabinetu filologické dokumentace ČSAV, založeného v roce 1953 profesorem B. Rybou. ÚKS se však nyní neomezuje pouze na latinsky psané památky, neboť vychází z přesvědčení, že literatura dané epochy tvoří nedílný celek; obdobně chápe i kulturu obecně a snaží se o její komplexní analýzu, která zahrnuje jak umění slovesné, tak umění výtvarné, hudbu a všechny další aktivity přesahující horizont každodennosti.

ÚKS je ve svém úsilí veden přesvědčením, že základem evropské kultury je antické Řecko a antický i křesťanský Řím. Důraz kladený na interdisciplinární výzkum a široce založenou spolupráci je dán právě poznáním, že antické tradice protínají vertikálně všechny epochy evropské historie a horizontálně všechny umělecké žánry, formy společenského života a obory lidské činnosti. Latinské písemnictví a další aspekty evropské kultury, které koření v antice, nechápe však ÚKS jako absolutní normu, neboť za důležité považuje poznání tradice antické filozofie, politické teorie, etiky literatury, výtvarného umění a architektury jako

Revers prvního CD-ROMu Ústavu pro klasická studia "Jazykově české prvotisky" (projekt Clavis Monumentorum Litterarum Bohemiae)

trvalých pilířů evropské kultury, jako záruky její kontinuity v posledních dvou tisíciletích. Ve studiu a propagaci těchto kořenů a tradic v rámci západní kultury spatřuje ÚKS smysl svého vědeckého působení.

Pracovní skupiny

Pracovní tým antické kultury

Pracovní tým pro medievalistiku

Latinitatis medii aevi lexicon Bohemorum

Clavis monumentorum litterarum

Některé dlouhodobé projekty

Papyri Wessely Pragenses (projekt ve spolupráci s "Istituto papirologico G. Vitelli" ve Florencii), Clavis Monumentorum Litterarum – Bohemia, Moravia, Silesia (cílem projektu je počítacová textově-obrazová databáze, zpřístupňující písemnictví v českých zemích od počátku do roku 1800), Ave Musica! (v rámci projektu je vydáván soubor pramenů k historii staré hudby v českých zemích), Latinitatis Medii Aevi Lexicon Bohemorum (slovník středověké latiny v českých zemích od počátku do roku 1500), Repertorium Auctorum Bohemorum Proiectum Idearum Post Universitatem Pragensem Conditam Illustrans (bibliografická a kodikologická příručka středověké literatury v českých zemích od založení pražské univerzity do roku 1500), a další.

Konference, workshopy a sympozia znamenající prezentaci vlastní práce i mezinárodní kontakty např. (společně s CEFRES) Legenda, její funkce a reprezentace, Veritas vincit – Pravda vítězí (mnogostranný pohled na motto, jehož bylo použito na prezidentské vlajce jako symbolu české a československé státnosti), Amazonomachia – Dívčí válka (jak tento mýtus, přijatý z klasické tradice, procházel a žil v české kultuře).

Důležité pro ústav jsou **interdisciplinární spolupráce a vědecké kontakty** s řadou mezinárodních vědeckých institucí, jako jsou např. Institut de recherche et d'histoire des textes, Paris, The Warburg Institute, London, Berlin-Brandenburgische Akademie der Wissenschaften, Berlin, Centre Français de Recherche en Sciences Sociales (CEFRES), Prague, Istituto papirologico "G. Vitelli", Firenze a další, které otevírají dveře novým inspiracím i možnostem dialogu. Ústav organizuje návštěvy a přednášky zahraničních vědců, členové ústavu jsou spolupracovníky řady zahraničních univerzit a vědeckých institutů i členy mezinárodních komisí.

V České republice spolupracuje ÚKS s řadou kulturních institucí, například s Arcibiskupským zámkem v Kroměříži, s Archivem hlavního města Prahy, s Jihočeským muzeem v Českých Budějovicích, s klášterem Premonstrátů v Nové Říši a v Teplé, s Metropolitní Kapitulou svatého Víta v Praze, s Moravskou knihovnou v Brně atd. Závažná je i spolupráce s řadou domácích komisí, vydavatelství a institutů.

V rámci pedagogické činnosti pracovníci ústavu přednáší a vedou semináře na domácích a zahraničních univerzitách, ve spolupráci s Masarykovou univerzitou v Brně a s Univerzitou Karlovou v Praze byl otevřen tříletý postgraduální studijní kurz *Klasická tradice a česká kultura*.

Knihovna, představující čtyřicet tisíc svazků knih, slouží vědeckým pracovníkům, studentům i veřejnosti a může nabídnout edice a příručky jinde v Praze nedostupné.

Vydavatelská činnost

Listy filologické - jeden z nejstarších českých vědeckých časopisů (1874), *Eirene* - mezinárodní středoevropská revue (1960), *Quadriga Bohemica* - nová vědecká revue o kulturní historii v zemích Koruny české od roku 1500 do roku 1800, jejíž první číslo právě vychází, *Bibliografie řeckých a latinských studií* v České republice.

Je potěšující, že na valném shromáždění Union Académique Internationale v Bruselu 16. - 22. června t.r. byla kladně hodnocena práce ústavu na různých jeho projektech a že bylo vysloveno blahopřání k prvním na CD-ROMu prezentovaným výsledkům projektu Clavis Monumentorum Litterarum.

ÚSTAV PRO KLASICKÁ STUDIA AV ČR

Mácha 7, Praha 2, PSČ 120 00

ředitel: doc. PhDr. Jan Bažant, CSc.

telefon: 02/254094, fax: 02/254094

ZPRÁVY – OZNÁMENÍ

Konkurzy

Ústav jaderné fyziky AV ČR vypisuje konkurs na místo vědeckého pracovníka v oboru teorie elementárních částic se zaměřením na problematiku standardního modelu. Požadována vědecká hodnota v oboru, předpokládaný pracovní úvazek v ústavu 50 %.

Přihlášky doplněné stručným vědeckým životopisem a seznamem publikací zasílejte do 31. 8. 1996 na adresu:

Ústav jaderné fyziky AV ČR
250 68 Řež.

Ústav fyzikální chemie Jaroslava Heyrovského AV ČR vyhlašuje konkurs na obsazení 2 míst vědeckých pracovníků v oboru fyzikální chemie.

Konkurs se bude konat v ústavu v pondělí 23. září 1996 v 9 hodin v místnosti č. 108.

Písemné přihlášky s krátkým životopisem a seznamem publikací posílejte na adresu:

Ústav fyzikální chemie Jaroslava Heyrovského AV ČR

(sekretariát ředitele)

Dolejškova 3,
182 23 Praha 8

Ústav fyziky atmosféry AV ČR vypisuje konkurs na obsazení místa vědeckého pracovníka - vedoucího observatoře. Požadované vzdělání VŠ obor fyzika atmosféry (meteorologie), věd. hodnost CSc. (PhD). Přihlášky, doplněné odborným životopisem a přehledem nejdůležitějších publikací, zašlete do 14 dnů na adresu:

Ústav fyziky atmosféry AV ČR, Boční II, č. 1401, 141 31 Praha 4.

Telef. dotazy na čísle 764336, 769700.

Hosté v Orientálním ústavu

Ve dnech 24. května až 2. července t. r. pobýval v Orientálním ústavu AV ČR vedoucí katedry sociologie na Rhodes University, Grahamstown, Jihoafrická republika, prof. Jan K. Coetzee. Pracoval zde s vědeckým pracovníkem OÚ PhDr. Otakarem Hulcem, CSc., na projektu, na kterém se podílí i ruská badatelka Dr. Mara Ustinová z Ústavu etnologie a antropologie Ruské akademie věd: "Different but similar stories - A comparison of the life histories of former political prisoners in South Africa, the Czech Republic and the Russian Federation." Projekt, který začal v loňském roce, by měl být dokončen v roce příštím.

-oh-

Vtýdu 3. 6. - 7. 6. 1996 navštívila Orientální ústav AV ČR PhDr. Anna Rácová, CSc., vědecká pracovnice Ústavu orientalistiky a afrikanistiky AV SR v Bratislavě. Využila knižních fondů OÚ i možností konzultací s pracovníky a velmi úspěšně bylo setkání konané 6. 6., při němž Dr. Rácová seznámila účastníky s aktuální náplní práce bratislavského ústavu. Hovořilo se též o možnostech spolupráce, zejména o projektu Slovník české a slovenské orientalistiky. Dr. Rácová pracovníky předběžně informovala o mezinárodní konfe-

renci Intercultural Contacts and Communication between East and West, která se bude konat 17. 9. 1996 v Bratislavě.

-dm-

43. mezinárodní setkání asyriologů v Praze

Výzkum dějin, kultury, jazyků a náboženství starověkých civilizací Předního východu koordinuje Mezinárodní asociace asyriologů se sídlem na pařížské univerzitě Sorbonne. Myšlenka pořádat každoročně "Rencontre assyriologique internationale" (dále jen RAI) vznikla roku 1949 na zámku v Dobříši, kde tehdy přední světoví odborníci vzdali hold rozluštění jazyka Chetitů, profesoru Bedřichu Hroznému, který stál i v čele Orientálního ústavu. Od té doby přijížděli zahraniční

badatelé do Prahy jenom sporadicky. Také naše výjezdy na RAI do západní Evropy byly až do listopadu 1989 spíše výjimkou.

Čeští asyriologové (klínopisci) a archeologové starého Předního východu proto přivítali možnost uspořádat 43. RAI s nadšením, i když si uvědomovali, že to bude nelehký úkol. Odborníků příslušného zaměření je u nás málo a jejich prostorové a materiální zázemí je mnohem skromnější než v cizině. Praha je velmi atraktivní a snadno dostupná. Brzy se ukázalo, že připravujeme vlastně světový kongres, v oblasti společenských věd vlastně dosud jeden z největších.

Organizační práce trvaly více než rok v úzké součinnosti Ústavu starého Předního východu FF UK a Orientálního ústavu AV ČR. Čas před konferencí přinesl mnohé příklady ochoty a obětavosti. Kdo zná časté komunikační a jiné obtíže ve styku mezi univerzitními a akademickými pracovišti, byl mile překvapen.

Pro skupinu "starověkářů" v Akademii začal kongres již 26. června 1996 na přijetí u předsedy AV ČR profesora Zahradníka, kde byl vzácným hostem asyriolog H. Tadmor, vysoký činitel izraelské Akademie.

V neděli 30. června se v Náprstkově muzeu uskutečnilo setkání představitelů světových muzeí, která vlastní staroorientální sbírky. Zde se jednalo o počítacovém zpracování artefaktů a o účinné ochraně vzácných památek na základě internetového propojení evidenčních karet.

Vlastní 43. RAI se konal v hlavní budově Filozofické fakulty UK ve dnech 1. - 5. července 1996. Záštitu nad konferencí s ústředním tématem "Duchovní život starého Předního východu" převzal prezident republiky Václav Havel. Konferenci otevřeli zásadními příspěvky P. Michalowski a E. Reinerová (původně z Polska a Maďarska, nyní oba USA). Na zasedání Mezinárodní asociace asyriologů byli do výboru kooptováni i čeští zástupci (B. Hruška - OÚ AV ČR, N. Nováková - FFUK).

Novinkou pražského setkání byla samostatná sekce, jednající o počítacovém zpracování klínopisných textů z Mezopotámie, Malé Asie a z východního Středomoří. Programy, které

Dne 19. 7. 1996 předal člen předsednictva Akademie věd České republiky Ing. Karel Jungwirth, DrSc. (vpravo) medaili Ernsta Macha za zásluhy ve fyzikálních vědách švýcarskému vědci prof. Milánu Locherovi (vlevo), vedoucímu oddělení teoretické fyziky v ústavu Paula Scherrerse ve Vídni a profesoru na ETH v Zürichu. Prof. Locher má české předky a rozsáhlé spolupracuje s našimi vědeckými pracovišti. ►

Klinopisná tabulka

předvedli naši odborníci, nijak nezaostávají za světovým standardem, rozdílné však zůstává přístrojové vybavení.

Pracovníci Orientálního ústavu AV ČR řídili činnost programové kanceláře a celé jednání odborných sekcí archeologie, historie, jazyků a kultury. Na 43. RAI přijelo do Prahy více než 300 badatelů, kteří přednesli 80 referátů. Byli mezi nimi začínající vědci i nositelé zvučných jmen. Na tomto místě by nemělo smysl některé příspěvky jmenovitě uvádět.

3. července v podvečer rokovala v oddělených místnostech i skupina WANES (Ženy starého Předního východu), kde kromě odborných referátů proběhla i diskuse o postavení žen v univerzitních, muzejních a akademických pracovištích. Paralelně se setkali i mladší kolegové ve skupině "Asyriologie a archeologie ve 3. tisíciletí našeho letopočtu". Tam byla do-

hodnuta rychlá výměna databází vědeckého materiálu a dále se řešily opravně profesní zájmy nastupující generace orientalistů.

Oblast konference byl příznivý a jednání mělo podle zahraničních hostů organizačně i obsahově vysokou úroveň. K úspěchu přispěla i řada sponzorů, kteří se podíleli na technickém vybavení počítacové sekce, na výrobě disket s adresáři účastníků i na financování společenských událostí (koktejl v malostranské "Baráčnické rychtě" a banket v restauraci "U supa" s grilováním). Hlavní část financí poskytla velkorysá účelová dotace Grantové agentury České republiky, jejíž sekci společenských věd musíme zvláště poděkovat.

Příští 44. RAI se zaměřením na archeologické a písemné prameny o krajině starověkého Předního východu se bude konat za rok v italských Benátkách.

Doc. PhDr. B. Hruška, DrSc., OÚ AV ČR

Research Support Scheme of the Open Society Institute/HESP

Invites applications for RSS 1997 grants

The Research Support Scheme of the Higher Education Support Programme/OSI is a part of the Soros Foundations network which is aimed at supporting innovative research of individuals or groups of researchers in social sciences and humanities interested in Central and Eastern European issues. In 1997 research projects in Art, Economics, Education, European Studies, History, Human Ecology and Sustainable Development, Law, Linguistics, Literature, Philosophy, Political Science, Social Policy, Social Psychology, Sociology, Urban and Population Studies will be supported.

Priority will be given to researchers who are under 45. Special attention is given to multidisciplinary and comparative projects.

There will be Individual Grants and Group Grants given for periods from six months to two years maximum. Priority in group grants will be given to groups of scholars coming from at least two countries, who aim to study a particular theme or common issue from a multinational comparative perspective.

The amount of grants will range between \$150 to \$700 per month depending on the level of involvement, qualifications (full-time or part-time), experience, local conditions and the particular situation of recipients. Under both types of support additional legitimate research expenses (such as field research, documentation, travel etc.) may be covered.

RSS grants are not designed to support extended periods of study undertaken in countries outside Central and Eastern Europe. Researchers resident outside the region may be considered eligible for grants only for the period of time which they wish to spend in the country/countries of Central and Eastern Europe being studied. Payment conditions will be the same as above.

Further information and official application forms can be obtained free of charge either directly from the RSS office, Bartolomějská 11, 110 00 Prague 1, Czech Republic, or from the Soros Foundation office in the applicant's country. All application materials must be presented in English. The deadline for submitting all application materials is October 21, 1996. The RSS Committee will notify applicants in May-June 1997.

Akce ústavů AV ČR - srpen 1996

13. výroční setkání Mezinárodní společnosti chemické ekologie

Pořadatel: Ústav organické chemie a biochemie AV ČR

Termín: 18. - 22. 8.

Místo konání: Praha, hotel Krystal

ICL '96

X. mezinárodní konference o luminiscenci a optické spektroskopii kondenzované fáze

Pořadatel: Fyzikální ústav AV ČR

Termín: 18. - 23. 8.

Místo konání: Praha, Palác kultury

8. pražské topologické symposium

Pořadatel: Matematický ústav AV ČR, Matematicko-fyzikální fakulta Univerzity Karlovy, Vysoká škola chemicko-technologická v Praze a Centrum pro teoretická studia

Termín: 19. - 23. 8.

Místo konání: Praha, Vysoká škola ekonomická v Praze 4

Dudácké symposium

Pořadatel: Ústav pro etnografii a folkloristiku AV ČR

Termín: 21. - 23. 8.

Místo konání: Strakonice

Aktivity Ústavu chemických procesů AV ČR v rámci 12. mezinárodního kongresu CHISA'96

2nd Symposium on Dynamics of Catalytic Systems - DCS'96:

Symposium on Diffusion in Zeolites and other Microporous Materials

Symposium on Modelling of Dispersed Two-Phase Flow

Pořadatel: Česká společnost chemického inženýrství a Ústav chemických procesů AV ČR

Termín: 25. - 30. 8.

Místo konání: Praha, Fakulta stavebního inženýrství a architektury ČVUT

GÖDEL'96

Pořadatel: Fakulta informatiky Masarykovy univerzity v Brně, Ústav informatiky a výpočetní techniky AV ČR a Mezinárodní společnost Kurta Gödela

Termín: 25. - 29. 8.

Místo konání: Brno

2. evropský workshop IEEE

Výpočetně náročné metody v řízení a zpracování signálů CMP'96

Pořadatel: Ústav teorie informace a automatizace AV ČR a University of Reading (Velká Británie)

Termín: 28. - 30. 8.

Místo konání: Praha, budova Ústavu teorie infomace a automatizace AV ČR

Zpráva ÚEM

Ústav experimentální medicíny pořádá ve dnech 4. - 7. září t. r. mezinárodní symposium s názvem: Acoustical Signal Processing in the Central Auditory System. Symposium se koná v konferenčních prostorách Pražského hradu.

Mladí a věda

Kdo se v třetím červencovém týdnu vypravil na pražské Výstaviště, mohl v prostoru střední haly Průmyslového paláce zažít povzbuzující setkání: mladí lidé z patnácti zemí světa tu vystavovali v rámci první evropské výstavy vědeckotechnických projektů mládeže ESE'96 své práce a představili se návštěvníkům nejen jako zaujatí badatelé, ale i jako ochotní průvodci labyrintem problémů, do nichž se pustili.

Ať to byli Moraváci z Klubu malých debrujářů se spíše hravými pokusy, belgické studentky Sandrine (9 let) a Agnès (10 let) s projektem o životě včel, k němuž je inspiroval dědeček, Francouzi z Lycée Jay de Beauford se skutečným "dilem" o pylech, vědecky už fundovaným a zpracovaným i formou zábavného počítačového softwaru, mladí Němci s projektem Genetika ve službách člověka, Španělé s nápadem prostudovat sluneční hodiny v pohraničních oblastech Galicie a Portugalska, Češi s prací Syntéza selektivního sorbentu pro ireverzibilní sorpci kadmia – všichni, kdo první kolo soutěže doma úspěšně absolvovali a setkali se ve finále v Praze, tu podávali svědectví, že je věda pro ně tajemství a výzvou hodnou uposlechnutí. S obdivuhodným smyslem pro míru vážnosti i radosti ze hry představili vrstvu mladých lidí, které baví trávit volný čas hledáním odpovědí na nej-

Stánek mládeže ze Spolkové republiky Německo. Na výstavě v Praze byl oceněn projekt berlínského Francouzského gymnázia Genetika ve službách člověka, v němž se studenti zaměřili na vztah mezi genetickou nemocí, mukoviscidózou a výzkumem lidského genomu.

odvahu vydat se pěšky a s holýma rukama do dobrodružství, při němž by z ničeho bylo mnohé objeveno, při němž by se Sezamy otevřely a lodi vypluly na moře a rakety vyletěly ke hvězdám, poháněny "jen" důvtipem mláďa a touhou jít dál na vlastní pěst.

AMAVET, Asociace pro mládež, vědu a techniku, která s podobně zaměřenými in-

stitucemi z dalších zemí světa připravila pražskou přehlídku ESE'96, báječně ukázala všem, kdo se přišli podívat, že vědecké mládí je tu, živé, vtipné, žádostivé dobrodružství, kterým je poznání.

Příští rok se mládež zaujatá vědou a technikou sejdě v Jižní Africe. Hodně štěstí a dobrých nápadů všem!

Sylva Daníčková

Martina Petru (vpravo) z gymnázia v Třeboni, která za odborné spolupráce s Botanickým ústavem AV ČR Třeboň soutěžila s projektem Flóra a vegetace v soustavě rybníků v okolí Mníšku na Třeboňsku a její změny za posledních dvacet let.

různější otázky našeho světa a času, a to se zápalom bytosť, právě vstupujících do života.

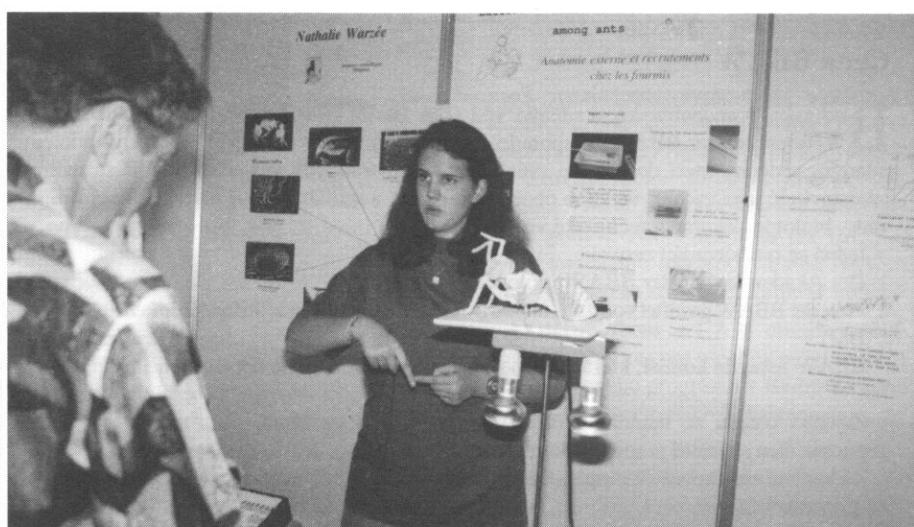
Marně jsem, nepoučena, hledala někde nějaký obsáhlý text.

"Není žádný text," řekla mi Sandrine, která si zamílovala včely a všechno o nich ví. "Děláme projekt..."

A vysvětlila mi, co to pro ni znamená, a přesvědčila mne, že způsob vedení dětí hrou, nikoli memorováním hotových vět, hrou, o níž snil Komenský, je ve světě dávno živý. Znamená

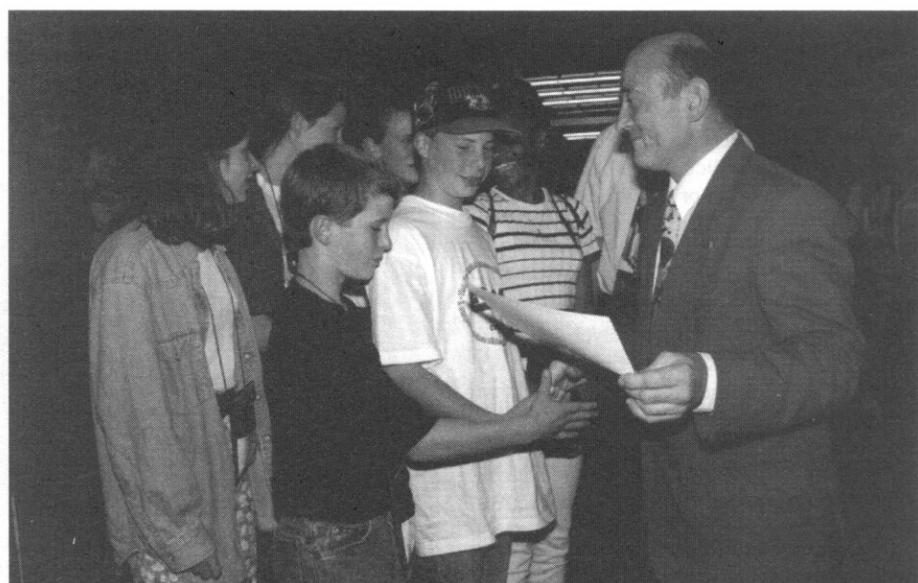
Projektem o životě mravenců, který prezentovala Nathalie Warzé, se soutěže účastnila Francie. V dalších projektech se francouzští studenti věnovali problematice odpadu, výživy, hluku, meteorologii, raketám, životnímu prostředí či vztahu umění a vědy.

Foto Milena Forstová a Jarmila Kutová

některých hodnocených projektů pracovali v ústavech Akademie věd. Ceny vítězům soutěže tradičně předává představitel AV. Letos jsem tyto ceny předával já a byl jsem velice spokojen s úrovní prací, ale zejména s nadšením mladých, již skutečných odborníků. Zejména na mne, jakožto představitele střední až starší generace, zapůsobily projekty v oborech výpočetní techniky. Pro naši mládež je počítač již přirozenou součástí života. Řada projektů byla letos zaměřena na biologickou tematiku, ale většinou spojenou s problémem životního prostředí, či založenou na pozorování přírody. To je docela logické a ukazuje to na angažovanost mládeže v ochraně životního prostředí. Podle mého názoru však chybí biologické práce založené na molekulárním přístupu. Je třeba naši mládež orientovat na molekulární genetiku, která nepochyběně pomáhá řešit ty nejzávažnější současné problémy včetně ekologických. Velmi pozitivní je, že se objevují firmy, konkrétně AUROTON COMPUTER spol. s r.o., jež chápá důležitost podpory vědeckotechnické činnosti mládeže a přispívá počítačem pro vítěze a dalšími pěknými cenami. Jsem rád, že mohu konstatovat, že účast našich finalistů v mezinárodní evropské soutěži ESE 96 byla úspěšná. Rozhodně se nemusíme stydět, spíše naopak. Prof. RNDr. Václav Pačes, DrSc., se v rámci I. evropské výstavy vědeckotechnických projektů mládeže ESE 96 zúčastnil mezinárodní konference "Mládež a věda v Evropě". Své dojmy charakterizoval slovy: *Jsem přesvědčen o tom, že jakékoli kontakty České republiky s jinými zeměmi jsou důležité. Proto jsem uvítal spoluúčast AV při organizaci této mezinárodní minikonference. Na ní jsme se dozvěděli jednak, jak podchycují mladé talenty pro vědu ve státech s dlouholetou tradicí v tomto směru, například v Německu, Francii a Belgii, ale též jsme mohli informovat o našich zkušenostech. Je třeba otevřeně říci, že i v minulosti se u nás mládež v tomto směru věnovala pozornost a že naše současné aktivity mají na co navazovat. Konference ukázala, že jsme rovnocennými partnery, že jsme se, zejména díky AMAVETU, zapojili do mezinárodních aktivit a že existují plány, jak pokračovat a spoluprací prohlubit. Vyhledávání talentů pro vědu mezi mládeží by mělo být také důležitou součástí vědní politiky státu, který by měl tyto aktivity podporovat.*

-hzk-

Autoři jednoho z deseti vítězných projektů soutěže ESE 96 jsou z vědeckého klubu ze Saint-Servais v Belgii a jejich projekt se zabýval bioluminiscencí. Na snímku při přebírání ceny z rukou pana Jean-Clauda Guiraudona, předsedy francouzského Cité des Sciences et de l'Industrie.

Magion 5 odeslán na kosmodrom

Pracovníci Ústavu fyziky atmosféry AV ČR představili 23. července novinářům letový exemplář družice Magion 5, připravené k odeslání na ruský kosmodrom Plesetsk, odkud má být 29. srpna t.r. spolu s mateřskou družicí Interball 2 vypuštěn do kosmického prostoru. Spolu s družicemi Interball 1 a 2 a Magion 4 zde bude zkoumat prostorové rozložení fyzikálních dějů vyvolaných účinky sluneční energie na vnější atmosféru. Na přípravě vědeckých přístrojů družice spolupracovaly skupiny odborníků z Francie, Německa, Polska, Rakouska, Rumunska, Ruska a Slovenska; za českou stranu se na vědeckých přístrojích kromě Oddělení horní atmosféry UFA AV ČR podílela Katedra elektrotechniky a vakuové fyziky matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy. Projekt Interball je součástí celosvětově koordinovaného programu STEP, zkoumajícího vztahy Slunce-Země.

Výsledkům měření v magnetosféře a ionosféře, které je doménou družic série Magion, je v souvislosti s modelováním situací a procesů v této oblasti věnována v poslední době značná pozornost. Potěšující je fakt, že na sympo-

siích věnovaných tomuto tématu na letošním 31. zasedání COSPARu v Birminghamu z přihlášených 340 referátů jich plných 42, tj. více než 12 %, čerpalo z výsledků měření získaných v rámci projektu Plazma, zahrnujícího data z družic Magion 2, 3 a 4. jk

Letní univerzita filozofů

Ve dnech 7. - 12. července 1996 se na zámku v Liblicích konal již 6. ročník Letní univerzity, kterou uspořádal Filozofický ústav AV ČR společně s brněnskou Vzdělávací nadací Jana Husa a s pařížskou Association Jan Hus. Tyto univerzity jsou pracovním setkáním společenskovořdných pracovníků z Francie, České republiky a Slovenské republiky. Letošní přednášek na téma *Ordre et désordre II* se zúčastnilo přes 30 vědců a studentů. Velice pozitivně byla hodnocena nadpoloviční účast studentů, kteří měli příležitost intenzivně pracovat s francouzskými lektory. Výsledky ze seminářů byly předneseny v plénu. Základní orientace zůstala i přes snahu o interdisciplináritu převážně filozofická.

Na dojmy z letošního ročníku jsme se zeptali dvou účastníků: prof. PhDr. Milana Jelínka z Masarykovy univerzity v Brně, který zastupoval brněnskou nadaci jako patron, a čestného profesora pařížské Sorbonny Maurice de Gandillacu, jenž Letní univerzitě předsedal.

Profesor Jelínek řekl: "Domnívám se, že letošní výběr lektorů - profesorů z různých filozofických fakult ve Francii - byl opravdu dobrý. Slyšeli jsme např. vynikající přednášky o Hobbesovi, Spinozovi, Bergsonovi, Descartesovi a o Tocquevillovi. Velice zajímavé bylo také širší téma "filozofický význam baroka". U nás je baroko chápáno jako směr, který přináší značné umělecké hodnoty. Je však spojeno s procesem rekatolizace po Bílé hoře. Ale zde se hosté zamýšlali především nad uměleckými a myšlenkovými hodnotami baroka. Ve Francii jde o směr, který je odpoután od politiky, a proto byla konfrontace francouzských a českých názorů neobyčejně zajímavá. Velice mě těšilo, že

Cena BBAW

Berlínská Brandenburská akademie věd (Die Berlin-Brandenburgische Akademie der Wissenschaften, BBAW) disponuje dvěma cenami pro rok 1997. Mají být uděleny mladým vědcům, kteří dosáhli ve svém oboru mimořádných výsledků. Hlásit se mohou představitelé jakéhokoliv vědního oboru (humanitní a sociální vědy, matematika, přírodní vědy, biologie, lékařství, technické vědy).

Jedná se o následující ceny:

1. Der Akademiepreis der BBAW (dotována 40.000,- DM)
2. Preis der BBAW gestiftet von der Gottlieb Daimler- und Karl Benz-Stiftung (dotováno 15 000,- DM)

BBAW ustavila komisi, která bude hodnotit přihlášky zaslány do

21. října 1996.

Zájemci o cenu se nemohou hlásit sami, musí být navrženi. Navrhovatel by neměl jmenovat členy vlastní pracovní skupiny.

Žádost má obsahovat životopis, seznam žadatelových publikací a ocenění jeho vědeckého přínosu. □

naši účastníci, studenti z Prahy, Brna, Bratislavы a z Prešova mohli sledovat, jak se v diskusi tříbí názory renomovaných osobností z oblasti filozofie. Znovu jsem si potvrdil, že my, vysokoškolští profesori, musíme mládež stále učit umění mluvit a diskutovat. Cenné pro mne bylo také poznání, že se výsledků dosahne tehdy, než ustaneme-li se jen u jednotlivých jevů, ale jednotlivosti se zařadí do historických a kulturních souvislostí. Vzpomínám na překrásné diskuse a semináře, které se za komunistického režimu konaly u nás doma nebo v bytech mých přátel. Mám radost, když se mohu znova setkat s francouzskými vědci, kteří se tehdy nebáli riskovat. V Praze organizoval semináře prof. Hejdánek, o nich se více mluvilo, a proto byli také jejich účastníci více vystaveni perzekučním sankcím než u nás v Brně."

A nyní pohled z druhé strany. Slovo má profesor Maurice de Gandillac, který se zúčastnil čtyř předcházejících univerzit a letos oslavil 90. narozeniny.

"V posledních letech k vám jezdíme s docelem jiným posláním, než tomu bylo v období komunistické perzekuce. Nejedná se již o jakousi ilegální pomoc, ale o otevřenou spolupráci lidí, kteří žijí ve svobodných zemích. Dnes se potýkáme s jinými jevy. Jedním z nich je nevýhoda, kterou považuji za dost závažnou: jde o problém s jazykem. Je evidentní, že francouzština už není světovým komunikačním prostředkem, jak tomu bylo v průběhu několika století. Tuto skutečnost si Francouzi jen velmi neradi připouštějí. Škoda, že z jazykových důvodů je univerzita omezena na malý počet účastníků. Já sám si uvědomuji, jak je pro nás Francouze potřebné znát střední Evropu a v ní kulturu Čechů a Slováků. Vždyť se v této oblasti událo mnoho, co má význam pro celou Evropu. Praha patřila k nejdůležitějším evropským centrům, v Praze se stýkaly tři kultury - česká, německá a židovská. Proto jsem rád, že dnes mohu poznávat české a slovenské kulturní prostředí a mohu se účastnit diskusí o tom, co nás jako Evropany spojuje." AR

Prof. PhDr. M. Jelínek z Filozofické fakulty Masarykovy univerzity Brno. Foto A. Sobotková

Legislativně-právní odbor KAV upozorňuje technicko-hospodářské správy pracovišť AV ČR na znění zákona č. 148/1996 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 199/1994 Sb. o zadávání veřejných zakázk. Podle nového zákona se veřejnou zakázkou stává rovněž nájem nebytových prostorů, a to jak z hlediska pronajimatele, tak i nájemce.

Spolupráce v oblasti vyspělé výpočetní techniky

Zájemci o společné projekty v oblasti vyspělé výpočetní techniky by se měli podívat na webovou stránku <http://www.cordis.lu/esprit/src/iim96.htm>

Zdá se, že na uvedené konferenci proběhnou i jednání o námětech na společné projekty, zasahující do vyspělé výpočetní techniky, paralelního počítání a souvisejících oborů. Pokud by se z ústavu AV ČR vyskytla zajímavá nabídka témat, pokusíme se koordinovaně oslovit organizátory setkání. Proto žádám vážené zájemce o další informace nebo o nabídku vhodných spoluprací, aby se obrátili na Ing. Jiřího Kadlece, CSc. (ÚTIA, e-mail kadlec@utia.cas.cz).

M. Mareš

Kongres 2005

Mezinárodní federace pro automatické řízení – IFAC – sdružuje národní organizace z 48 zemí celého světa. Jejím posláním je podpora vědy a techniky v oboru automatického řízení systémů v nejširším smyslu, např. inženýrských, fyzikálních, biologických, sociálních nebo ekonomických, a to v teorii i v praktických aplikacích. Zabývá se také společenskými dopady tohoto oboru.

IFAC vydává odborné publikace a organzuje každý rok přes 40 mezinárodních konferencí. Její nejvýznamnější akcí je ale Světový kongres IFAC, pořádaný jednou za 3 roky. V minulém roce proběhla soutěž uchazečů o uspořádání tohoto kongresu v nejbližším volném termínu – v roce 2005. V tvrdé konkurenci 6 zemí a po úspěšném finále s Japonskem zvítězila Česká republika. Rozhodnutí padlo po úspěšné prezentaci připravované za podpory firmy Škoda Plzeň.

Světový kongres IFAC 2005 se tedy bude konat v Praze. *Uspořádáním kongresu byl pověřen Ing. Michael Šebek, DrSc., předseda programového výboru bude Ing. Rudolf Kulhavý, CSc. Prezidentem světové organizace IFAC na období 2002-2005 byl zvolen prof. Ing. Vladimír Kučera, DrSc.*

Přípravy na tuto významnou akci vlastně již začaly. Jejich součástí byla i slavnostní recepce pro nejvyšší funkcionáře IFAC, kterou organizátoři budoucího kongresu uspořádali za podpory firmy Panasonic Czech na letošním kongresu IFAC v San Franciscu.

Kontaktní osoba: Michael Šebek, UTIA AV ČR, 66052314, msebek@utia.cas.cz □

The World Solar Summit Process

Voře 1993 se z iniciativy UNESCO ve spolupráci s dalšími vládními i nevládními organizacemi konalo expertní zasedání na vysoké úrovni pod názvem "Slunce ve službách lidstva", které se zabývalo obnovitelnými zdroji energie jako větr, sluneční záření, biomasa, mořské vlny a příliv, geotermální energie atd. Zasedání navrhlo vyhlášení tříleté kampaně 1994-1996 "World Solar Summit Process" (WSSP).

Úkolem této cílené kampaně je

- podpořit pochopení role, kterou by mohly mít obnovitelné zdroje energie při ochraně životního prostředí, získávání energie zvláště v odlehlych oblastech a při snižování nezaměstnanosti
- podpořit a sladit spolupráci ve výzkumu a předávání znalostí o obnovitelných zdrojích energie; vytvoření globálního informačního systému
- určit vybrané strategické projekty globálního významu, které by mely být zahrnuty do "Světového solárního programu 1996-2005", jenž zahájí široké využití obnovitelných zdrojů energie a bude vytvářet trhy pro alternativní technologie
- připravit konferenci na nejvyšší úrovni "World Solar Summit" (16.-17. září, Harare) v Zimbabwe a schválení Světového solárního programu 1996-2005.

Evropská komise a Mezinárodní agentura pro energii hrají v této iniciativě rozhodující roli, Akční plán pro obnovitelné zdroje energie v Evropě byl připraven nedávno. Probíhá vytváření národních a regionálních výborů (středomořský, africký, asijský).

Na konferenci "World Solar Summit" v Harare má být předloženo pět hlavních dokumentů: Světový akční plán, Strategické projekty, Světový solární fond, Solární charta a Mezinárodní solární úmluva.

Vyvrcholením procesu bude vyhlášení "Světového solárního programu 1996-2005", globální rozvojové iniciativy orientované na realizaci kolem 300 projektů na využití obnovitelné energie.

Mezinárodní organizační výbor WSSP řídí a koordinuje přípravné aktivity vedoucí k vytvoření "Světového solárního programu 1996-2005". Jako generální sekretariát slouží The Engineering and Technology Division UNESCO. Adresa: UNESCO, SC/EST, 1, rue Miollis, 75732 Paris Cedex 15, France. Fax: (33.1)40 65 95 35. E-mail: wssp@unesco.org □

Kaleidoskop

Mezinárodní společnost pro studium 18. století připravuje východozápadní seminář na téma **Pokrok a násilí v osvícenském myšlení** 19.-27. července 1997 v Berlíně (v angličtině a francouzštině). Pořadatelé poskytnou měsíční stipendium a hradí i cestovné. Přihlášky se přijímají do konce srpna 1996, doktorát a věk pod 40 let podmínkou.

43. mezinárodní symposium o přístrojové technice se bude konat **4.-8. května 1997 v Orlando na Floridě**. Přihlášky přijímá do **15.8.1996** Mr. Edward Taylor, 30 Tierra Montene, Albuquerque, NM 87122, fax (505) 846 2561. Informace podává Bob Lindeman, fax (615) 454 3469, lindeman@hap.arnold.af.mil. Na těchto adresách je třeba si vyžádat formulář přihlášky.

CORDIS focus z 1.7.96 obsahuje soubor kontaktních adres pro všechny programy Čtvrtého rámcového programu v Evropské komisi i v zúčastněných zemích. K nahlédnutí viz dole.

Není-li uvedeno jinak, je původní zdroj informace k nahlédnutí u paní A. Štysové, Kanclér AV ČR, Národní 3, Praha 1, telefon 24240384, linka 480. □

NOVÉ KNIHY

Academia

● Umělecké památky Prahy - Staré Město, Josefov - Kolektiv pracovníků ÚDU AV ČR a Fakulty architektury ČVUT za redakce Pavla Vlčka, Academia 1996, 624 stran, 550 foto a obr., česky, váz., s přebalem, cena neurčena.

Kniha volně navazuje na slavný soupis Umělecké památky Čech I-IV, vydaný v letech 1977 - 1982, a na současně publikované Umělecké památky Moravy a Slezska. Obrazově se pražská umělecko-historická topografie liší způsobem zpracování, které je mnohem podrobnější. Představuje památky v širším spektru a poskytuje tak přehled o stavbách druhé poloviny 19. století a o významných objektech 20. století, dříve opomíjených.

Working Papers, ed. SÚ AV ČR

● V. Houžvička : Sudetoněmecká otázka v názorech a postojích obyvatel českého pohraničí, Working Papers 1996, 38 stran + přílohy, česky, brož. lamino, cena 52,-Kč.

Studie představuje dílčí výstup zaměřený na sudetoněmeckou problematiku, vycházející z výsledků sociologické sondy, realizované v listopadu 1994. Zahrnuje území 16 okresů, sousedících bezprostředně se SRN. Bylo dotazováno 1236 respondentů, současně bylo provedeno orientační dotazování ve třech vybraných okresech vnitrozemských, což umožnilo porovnat názory obyvatel vnitrozemí a pohraničí.

DARY NAKLADATELŮ KNIHOVNĚ AV ČR

● Viktor Suvorov: Všechno bylo jinak aneb Kdo začal druhou světovou válku, Naše vojsko 1995, 303 stran, brož. lamino, cena neurčena.

Autor vyvrací obecně známý průběh historických událostí spojených s 22. červnem 1941. Využívá obecně dostupné publikace o druhé světové válce, především z pera sovětských historiků a vojenských činitelů. Výsledkem je šokující analýza a zjištění, že Sovětský svaz připravoval od roku 1939 zcela cílevědomě útočnou válku v rámci "osvobození" pochodu "Evropou".

● Josef Polišenský : Komenský, muž labyrintu a naděje, Academia 1996, 220 stran, 8 stran kříd. přísl. česky, váz. s přebalem, cena neurčena.

● Jiří Texler: Despotický socialismus: selhání utopie, Academia 1996, 139 stran, česky, váz. s přebalem, cena neurčena.

Racionální výklad života a díla J.A. Komenského, opírající se o dlouholeté studium pramenů (mj. i zahraničních) našeho předního historika. Kniha nejen shrnuje dosavadní poznatky, ale doplňuje portrét Komenského např. o otázky jeho vztahu k regentské republice nizozemské apod. Monografie je určena historikům, pedagogům, studentům i širokému okruhu čtenářů.

Pozoruhodná studie, ve které se autor pokusil o interdisciplinární výklad příčin selhání systému, který po 40 let vládl ve velké části Evropy a dodnes je uměle udržován v různých koutech světa. Autor porovnává jednotlivé teoretické názory na vývoj ekonomických, společenských a kulturních jevů, které byly pro systém příznačné. Práce je určena studentům, pracovníkům společensko-vědních oborů a pro svět způsob výkladu i širší veřejnosti.

● M. Kučera, L. Fialová: Demografické chování obyvatelstva České republiky během přeměny společnosti po roce 1989, Working Papers 1996, 99 stran, česky, brož. lamino, cena 51,-Kč.

Rozpad více než čtyřicetiletého totalitního systému, zavedeného v zemích střední a východní Evropy, představoval zvláště pro Českou republiku pronikavou změnu. Lidé dostali prostor pro nové rozhodování podle vlastních přirozených zájmů, ale byli také často nuteni rozhodovat se pod zcela novými tlaky... Z tohoto výchozího hodnocení vycházejí autoři studie chování obyvatelstva v naší zemi.

● E. Hanley, P. Matějů, K. Vlachová, J. Krejčí: The Making of Post-Communist Elites in Eastern Europe, Working Papers 1996, 49 stran, anglicky, brož. lamino, cena 51,-Kč.

Práce seznamuje s výsledky mezinárodní srovnávací studie o vzniku postkomunistických elit ve východní Evropě. Je to první studie tohoto typu, do níž je zařazena i Česká republika. Data získával mezinárodní tým sociologů z USA a z Evropy, financovaný granty z Ameriky, Holandska, Polska, Čech a Maďarska, podporovaný "National Council for Soviet and East European Research". Jedinečnost studie spočívá i v tom, že zachycuje vzorky jak komunistických tak postkomunistických elit.

● Petr Dvořák : Finanční deriváty, VŠE Praha 1996, 218 stran, brož. lamino, cena neurčena.

Třetí vydání skript, určených studentům ekonomie - obor finance a účetnictví - je míňeno jako základní studijní pomůcka pro přípravu ke státním zkouškám, může však posloužit všem, kdo se chtějí s finančními deriváty seznámit. Základním posláním skript je vysvělení principu konstrukce jednotlivých finančních derivátů, způsobu jejich obchodování a využití. Obsahují základní informace o vývoji finančních derivátů ve světě.

